

Expositiones¹.

1	Tabus ² , cruor corruptus, sa- nies ³ .	14	Tabitudo, putredo.
2	Tabefacio, tabo, cruento ⁴ .	15	Talentum, minimum libras habet vel medium LXXII, maximum CCXX.
3	Tabentes, tabidi ⁵ , languidi ⁶ .	16	Titicas, libras LXXX ¹³ .
4	Tabentes artus, maculata cor- pora vel languida membra ⁷ .	17	Tactus, tractus, motus.
5	Tabernaculum, tentorium, papilionum ⁸ .	18	Tedet, tedio vel odio est; pu- det, tristatur.
6	Tabernarius, caupo, idest ta- vernare ⁹ .	19	Talia, huiusmodi.
7	Tabernio, qui vinum vel aliud negotium vendit ¹⁰ .	20	Tedium, acedia ¹⁴ vel anxietas.
8	Tabes, macies vel cruor.	21	Tala, cunabula nuptiarum ¹⁵ .
9	Tabo, sanguis corruptus ¹¹ .	22	Thalamus, cubiculum vel lec- tus nuptialis.
10	Tabesco, attenuor, exilesco.	23	Talpa, muwerf ¹⁶ .
11	Tacet, reticet, silet.	24	Talathurs, colaphus in tabo ¹⁷ .
12	Tacitum, silentium.	25	Talia dicentem, hoc promit- tentem ¹⁸ .
13	Taciturnitas ¹² .	26	Talia fata, hoc locuta ¹⁹ .
		27	Talia voce fert, hoc dicit.

1. expositiones] *om.* AB 2 *cf.* tabum 3. Sum. Hein. II 493, 5.1 4. CGL IV 395, 34 Tabefecit tabo cruentavit 5. tabidi] tabili A 6. CGL IV 290, 2 7. membra] menbra BC Sum. Hein. II 493, 7 Tabentes artus languida membra vel maculata >corpora< (*v. l.* menbra) 8. Sum. Hein. II 493, 8 Tabernaculum/Tugurium tentorium, papilio hurta vel gezelt (*v. l.* papilionum) 9. tavernare] tavernere AB Sum. Hein. II 494, 10 Tabernarius caupo id est cramare/tavernare vel wineigo/litgebe (*v. l.* tavernere) 10. Pap. P 342b 11. Sum. Hein. II 494, 13 CGL V 247, 15 Tabo sanguine corrupto sive macie sive pallore *cf.* T XXVI 3: tabo 12. Sum. Hein. II 494, 18 Taciturnitas silentium 13. Sum. Hein. II 494, 19.2 14. acedia] accedia C 15. Sum. Hein. II 494, 22 — *cf.* θάλος 16. Sum. Hein. II 495, 28 Talpa >schere vel< muwerf/muwerfo/mûworfo/mulwerf - *Maulwurf* 17. Sum. Hein. II 494, 24 Talatrus colaphus in tabo (*v. l.* Talathurs) Pap. T 343b Talatrus colaphus in talos CGL IV 290, 18 Talatrus colaphus in talo 18. Sum. Hein. II 494, 25.1 19. Sum. Hein. II 494, 25.2

28	Talio, eiusdem rei recompensatio vel vicissitudo vel retributio.	49	Tartarus, infernus.
29	Tales, similes.	50	Tartarinum, horribile.
30	Tanquam, sicut.	51	Tartaneus custos, tricerberus canis ²⁸ .
31	Tapetum, tepich ²⁰ .	52	Taura, sterilis.
32	Tam dira ²¹ , tam nefanda ²² .	53	Tardus, serus.
33	Tandem, aliquando.	54	Taurea, genus flagelli de veretro tauri ²⁹ .
34	Tamen, demum novissimum ²³ .	55	Taxus, dahs ³⁰ idest melus cuius pellis melota dicitur ³¹ .
35	Tante molis ²⁴ , tante difficultatis.	56	Taxo, tango ³² , nomino, estimio ³³ .
36	Tantene, tanta ergo ²⁵ .	57	Tectum, domicilium.
37	Tantisper, interim.	58	Taxatiuncula, brevis taxatio ³⁴ .
38	Tantidem, tantummodo.	59	Tecta, obumbrata.
39	Tantundem, ipsum, idem, similitudo, figura.	60	Taxatio, designatio, nominatio.
40	Tantum, tam magnum.	61	Tectus, occultus.
41	Tantocius, tanto velocius.	62	Taxator, estimator.
42	Tanto magis, eo amplius.	63	Theatrum, spectaculum.
43	Tantulum, tantundem.	64	Tectoriatus, tecto coopertus.
44	Tantummodo, tantum est illud vel tantidem.	65	Tede, faccule, lampades, nuptiales faces.
45	Tantillum, modicum.	66	Te duce, te principe.
46	Tatheus, ipse est Iudas ²⁶ .	67	Teges, tegula, scindela ³⁵ vel coopertorium, tegmen, operimentum, velamen.
47	Tane, mensis iunius ²⁷ .		
48	Tardatio, tarditas.		

20. Dief. T 573ab - *Teppich* 21. dira] dita C 22. Sum. Hein. II 495, 29 Tam dira tam nefanda (*v. l.* dita) 23. Sum. Hein. II 495, 33 Tandem postremum vel tamen demum, novissimum (*varie lectiones* Tamen demum novissimum) 24. Verg. *Aen.* I 33, 176 25. Sum. Hein. II 495, 35 Tantene/tantane tanta ergo 26. Sum. Hein. II 493, 2 Tatheus ipse est iudas >iacobi< 27. Sum. Hein. II 493, 3 Thaneus/Tanê mensis iunius 28. Sum. Hein. II 496, 47.1 CGL IV 466, 9 Tartareum custodem canem tricerberium 29. Sum. Hein. II 496, 49 Taurea genus flagelli de veretro tauri factum Hug. *Der.* T 50, 2, 1194 hec taurea -ree, plage vel flagellum ex corio tauri 30. - *Dachs* 31. Clos. II Ta 1450, 67 32. taxo tango] *mutato ordine* AB 33. Sum. Hein. II 496, 51 34. Sum. Hein. II 496, 55 35. scindela] schindela C Sum. Hein. II 496, 62 Teges >tegula scindela vel< coopertorium >tegmen, operimentum, velamen< (*v. l.* schindela) - *Schindel*

68	Tegit, amictat, coocelat ³⁶ .	87	Temperamentum, calida aqua.
69	Tegmina accubitus, peristro-
mata.	88	Tempe, silva.
70	Tergus -goris, corium vel pelles
vel posteriora iumentorum.	89	Temperavit, pepercit, absti-
nuit.
71	Tela, arcus et sagitta vel alia
arma.	90	Termino, finio.
72	Tela tiffia, fulmina Tifi gigan-
tis quem Iupiter fulminavit ³⁷ .	91	Tempestivum, oportunum.
73	Telorum seges, telorum
copia ³⁸ .	92	Templum, edes, domus vel fa-
num.
74	Telum, gladius vel hasta que
vulnerat.	93	Tempestas, procella.
75	Tello repositus, inferis
clausus ³⁹ .	94	Tempus, etas vel evum.
76	Telloris opera, inferna sedes ⁴⁰ .	95	Tenellus, diminutivum a tener.
77	Tellurus, deus terre ⁴¹ .	96	Tendicula, retia que tendun-
tur capiendis animalibus.
78	Tellus, profunditas in quam
arborum herbarumque radices
tenentur.	97	Tempto, experior, probro.
79	Terra aut superficies a terendo
dicta.	98	Temulentus, ebrius, furibun-
dus.
80	Temeratus, violatus, pollutus.	99	Tenax, cupidus, avarus, stric-
tus.
81	Temere, sine consilio, passive,
violenter, inconsiderate vel cito.	100	Tenacitas, firmitas vel conti-
nentia.
82	Temeritas, violentia, audacia.	101	Teneto, servato.
83	Temerare, violare.	102	Tendo, ambulo vel elevo, per-
severo.
84	Temetum, vinum.	103	Tendebat, tentorium habebat.
85	Tempno, contempno, despicio.	104	Tenuis, subtilis.
86	Tempero, parco, moderor, co-
hibeo.	105	Tenedus, insula prope Troiam.
		106	Tenetis iter, dirigitis iter.
		107	Tenuitas, fames.
		108	Tenilis, quod potest tenere ⁴² .
		109	Tenis, fasciolus ex corona de
pendentibus ⁴³ .

36. Sum. Hein. II 496, 63 Tegit amictat, cooperit (*v. l.* coocelat) 37. Sum. Hein. II 496, 64 Clos. II Te 20 T 1453 Telum Pfil vel quelibet res, que in longum iacitur ut sagitta, lapis - *Pfeil* 38. Sum. Hein. II 496, 65 Telorum seges armorum/telorum copia 39. Sum. Hein. II 497, 66 40. Sum. Hein. II 497, 67 41. Sum. Hein. II 497, 68 Tellurus numen/deus terre 42. Sum. Hein. II 498, 89 Tenilis qui/quod potest teneri/tenere 43. Sum. Hein. II 498, 89.1 Dief. T 577c Tenis bedekin (23. st. tenia bendeikin?)

110	Tenues res, dubie vel infirme.	129	Terra Mavortis, Marti dedica-
ta ⁵¹ .
111	Tenus, usque vel finis vel ali-
ter.	130	Terribulus vel terribilis, for-
midolosus ⁵² .
112	Teter, niger.	131	Testa, caput.
113	Tepido lacte, recenti ⁴⁴ .	132	Terreo, timorem incutio.
114	Tepor, calor vel hebetudo.	133	Tertia palma, tertia victoria ⁵³ .
115	Terebro, perforo vel scrutor.	134	Tessararius, prepositus cur-
rum quo bella nutriuntur ⁵⁴ .
116	Terebrum, nabeger ⁴⁵ .	135	Tessera vel tesseres w ^o rfil ⁵⁵ .
117	Terebratus, perforatus.	136	Testes, testiculi ⁵⁶ .
118	Teredo, vermis lignum come-
dens.	137	Testificor, testimonium do vel
clamo.
119	Terelis, teretis, rotundus ⁴⁶ .	138	Testamentum, pactum vel
confirmatio.
120	Terga, scapule vel dorsum vel
posteriora hominum.	139	Testaceus, ex testa factus, da-
hiner ⁵⁷ .
121	Tergiversatur, moratur.	140	Testinum, opportunum ⁵⁸ .
122	Teris, moram facis ⁴⁷ .	141	Testor, iuro.
123	Terimentum, nutrimentum ⁴⁸ .	142	Tesus, exosus.
124	Terminatum, liminatum, fi-
nitum.	143	Testudo, corona militum vel
edificium arcuatum vel ani-
mal.
125	Termino, finio, quiescere fa-
cio.	144	Teterani, proni vel tenebro-
si ⁵⁹ .
126	Terminati, exultati ⁴⁹ .		
127	Terra, a terendo dicta ⁵⁰ , a cal-
cando.		
128	Tellus, a tollendo.		

44. CGL IV 466, 32 45. Clos. II Te 1462, 87 - *Nagel* 46. Sum. Hein II 498, 96 Teres, teretis rotundus vel nodus (*in app.* teres] terelis) 47. Sum. Hein. II 499, 101 Teris moras/moram facies 48. *cfr.* CGL VII 342 49. terminati, exultati] terminatim, exultatim A Sum. Hein. II 499, 104 Terminatus exulatus/Terminati exultati 50. dicta] *om.* AC 51. Sum. Hein. II 499, 104.3 52. Sum. Hein. II 499, 105 Terribilis terendus metuendus vel horribilis egeslihger *ibidem* 106 Terribulus/Terribula formidolosus 53. Sum. Hein. II 499, 106.3 54. nutriuntur] nutrun-
tur AB 55. w^orfil] wrfil C Sum. Hein. II 499, 108.1 Tessera vel tesseres wrfil (*v. l.* w^orfil) - *Würfel* 56. Sum. Hein. II 499, 108.2 *cfr.* T LXII 1-2: testis, testiculus 57. Dief. T 581a 58. Sum. Hein. II 499, 112 CGL V 612 Testinium opportunum 59. Pap. T 351b Teterani proni tenebrosi Sum. Hein. II 500, 119 Hug. *Der.* T 91, 1218 teteranus -a -um, idest pravus, tenebrosus

145	Tetricus, obscurus vel severus ⁶⁰ .	160	Thesaurarium, pecunie depositum, erarium.
146	Tetrarcha, quarta pars regni vel honoris Persarum ⁶¹ .	161	Thetis maris equimine, nimphe sunt ⁶⁵ .
147	Terrigena, gigantes vel homines.	162	Thiara, pilleus frigoris.
148	Tibie, calami.	163	Thiasses, laudes virginum ⁶⁶ .
149	Tetrum, immundum, nigrum, sordidum.	164	Thomas, abissus vel gemitus ⁶⁷ .
150	Teuceri, Troiani, a quodam Teucro.	165	Thorax, facies vel militare munimentum idest lorica.
151	Textus, narratio vel ordo.	166	Thoragium, ornatus inimicus ⁶⁸ .
152	Textit, defendit, operuit.	167	Thronus, sedes excelsa vel quo Friges utuntur vel celum ⁶⁹ .
153	Thalami expers dicitur innupta.	168	Tuscia, civitas in Grecia ⁷⁰ .
154	Tapsus, civitas intra Bizantium ⁶² et Trapolim vel campus in Sicilia.	169	Thimnum, vinum Falernum ⁷¹ .
155	Teloneum, quasi omnium fiscalium inductio.	170	Tiberiana Ostia, ad os Tiberis posita ⁷² .
156	Theos, contemplator.	171	Tibices, qui tibia canunt ⁷³ .
157	Terretrum, Mavortia ⁶³ .	172	Tinniens, sonans.
158	Theorisma, diligens verborum scriptio ⁶⁴ .	173	Tiro, ignarus, initians, novus.
159	Tersicore, Musa.	174	Tironatum, rudimentum.
		175	Tyrus, rusticus ⁷⁴ .
		176	Titania, astra micantia.

60. Sum. Hein. II 501, 121 Pap. T 351b Tetricus tristis obscurus 61. Sum. Hein. II 500, 120 Tetrarcha/Tetrarchia iiii pars regni vel honoris persarum 62. Bizantium] Bizantium BC Sum. Hein. II 500, 123.1 Tapsus civitas inter bizantium et trapolim vel campus in sicilia 63. Sum. Hein. II 500, 126 Teretrum mavortia, dea/dampna belli (v. l. Terretrum) 64. Pap. T 348a 65. Sum. Hein. 501, 129. 1 CGL IV 424, 45 Thesis tequimine nymphae sunt: corr. CGL VII 348 Thetis (Tethys?) et Clymene nymphae sunt 66. Sum. Hein. II 501, 131 Thiasses ludus/laus/laudes virginum – *cf.* θιάσος 67. Hier. *Lib.* 138, 10 Thomas abyssus vel geminus Sum. Hein. II 493, 1 Thomas abyssus vel similis gemitus 68. Pap. T 355b Toragium ornatus inimicus 69. Sum. Hein. II 501, 134 70. Sum. Hein. II 501, 134.1 71. Pap. T 352b Thyminum vinum falernum 72. Sum. Hein. II 501, 136.1 CGL IV 466, 47 Tiberina hostia colonia ad ostium tiberi posita 73. Sum. Hein. II 501, 138 Tibicen/Tibicines/Tibices qui tibia/tibias canit/canunt 74. Sum. Hein. II 502, 146

177	Titane, ordinata ⁷⁵ .	193	Tonditantes, frequenter ton-
dentes ⁸⁵ .
178	Titan, Sol focus vel gigas
Olimpus ⁷⁶ .	194	Tonse, remi.
179	Torritus, velox ⁷⁷ .	195	Tonsus, compositus.
180	Titanes, filii terre, idest terri-
gene.	196	Topazion, lapis in quo om-
nium lapidum colores nitent.
181	Titiones, pali, sudes, bisanc-
te ⁷⁸ , stecken ⁷⁹ vel brente ⁸⁰ .	197	Torcular, locus calcatorum.
182	Titubo, vacillo, hesito ⁸¹ .	198	Thoreuma<ta>, que intra
thora sunt ⁸⁶ .
183	Titula, procuratio sive defen-
saculum ⁸² .	199	Torpidus, stupidus, iratus,
commotus.
184	Titulus, inscriptio vel signum
honoris.	200	Torpor, crimen, error, segni-
ties tam animi quam corporis.
185	Toga, palla nigra vel pretexta
que in senatu induitur.	201	Torpet, languet, deficit, stu-
pet, obmutescit.
186	Togillatim, sigillatim ⁸³ .	202	Torrens, fluvius nive vel aqua-
rum inundantia concitus.
187	Togipurium, toga pura.	203	Torreo, sicco vel asso, idest
igne coquo.
188	Tolero, sustineo, suffero, pa-
tienter fero.	204	Torris vel titius, brant ⁸⁷ , li-
gnum perustum.
189	Tollo, demo, porto.	205	Torridum, siccum.
190	Tollit, exaltat, elevat, generat,
delet, extinguit, aufert.	206	Torqueo, punio vel verto.
191	Tollitur vento, tempestate
turbatur.	207	Trabea, vestis senatoria vel pur-
pura regia vel toga purpurea.
192	Toli membra circa uvam ⁸⁴ .		

Tyrus rusticus (*v. l. tirus*) Pap. T 353b Tyro, rudis, ignavus, novus, novitius 75. Sum. Hein. II 502, 147.1 76. Sum. Hein. II 502, 148 77. Sum. Hein. II 502, 149 Dief. T 589b Torridus (i. ustus, robustus, tostus, velox) 78. bisanc] besanc- te AB 79. stecken] stechen AB *cf.* s 458: sudes 80. brente] breinte C Sum. Hein. II 502, 152.1 Titiones pali, sudes bisanc] stecken vel brente (*variae lectiones* be- sanc] te, stechen, breinte) - Stock, Brand 81. hesito] heuto C 82. Sum. Hein. II 502, 153 Tutela/Titula procuratio vel/sive defensatio/defensaculum Du Cange *s.v.* Titula Procuratio sive defensaculum. Glossar. vet. ex Cod. reg. 7641 83. Sum. Hein. II 502, 157 Togillatim singillatim/sigillatim 84. Sum. Hein. II 502, 163 Toli membra circa uvam (*v. l. tolli*) Isid. *Etym.* XI, I 57, 9 Toles Gallica lingua dicun- tur, quas vulgo per diminutionem tusillas vocant, quae in faucibus turgescere solent 85. CGL IV 397, 28 86. *cf.* T LX 3: thoreuma 87. Sum. Hein. II 502, 152 Ti- cio vel torris lignum perustum brant Clos. II To 1489, 50 Torris...brant - *Verbranntes*

208	Thorus, lectus.	228	Translatio, de loco ad locum vel de una lingua in aliam rei vel materie editio.
209	Tortus, asper.	229	Transmitto, dirigo.
210	Torno, dreio ⁸⁸ .	230	Tranquillitas, pax.
211	Torvus, drux.	231	Transtra, sedes nautarum.
212	Torques, monile.	232	Transversa fremunt, ex adver- so flant.
213	Tot evis, tot temporibus.	233	Trapezita, munezare ⁹² , num- mularius, colobista, mensula- rius ⁹³ .
214	Totidem, eiusdem numeri.	234	Trapete, mole ⁹⁴ .
215	Tot vada, tot mortis pericula ⁸⁹ .	235	Trepidus vel tremulus, timi- dus, nutans.
216	Trabe, penne iuxta talos ligate quibus volabat Mercurius ⁹⁰ .	236	Tripudium, gaudium de trium- pho.
217	Trabacula, tabula.	237	Tribus, populi divisio.
218	Trabes, tigna domorum.	238	Triarchus, prepositus in exer- citu.
219	Tractus, quesitio contrario- rum vel solutio vel doctrina.	239	Tribulus, genus spinarum, hivfalter ⁹⁵ .
220	Tradux, propago.	240	Triarii, qui loco tertio consti- tuuntur vel portitores signo- rum.
221	Tragedia, historia, fabula composita aut res seva cum as- peritate.	241	Tribula ⁹⁶ , flegel, lignum quo tritituratur ⁹⁷ .
222	Traiecta pectora, perforata.		
223	Trames, via transversa.		
224	Trama vel tramis extrema pars vestis.		
225	Traha, slite ⁹¹ .		
226	Transfuga vel perfuga, qui ad hostes a sociis fugit.		
227	Transgredior, prevaricor.		

88. dreio] dreic A Sum. Hein. II 503, 177 Torno, -nas ich draio (*v. l.* dreio) - *dreben*
89. Sum. Hein. II 504, 184 90. Sum. Hein. II 504, 184.1 Pap. 356a Trabes, robora,
materiae grandes, tigna, pinnae iuxta tolum (*pro* talum) 91. slite] slito BC Sum. Hein.
II 504, 190 Traha species vehiculi id est slito (*v. l.* slite) Dief. 592a Traha...slite - *Schlitten*
92. munezare] munezere BC 93. Pap. T 357a Trapezitae mensularii colobistae Sum.
Hein. II 505, 198 Trapezita munezare nummularius vel colobista, qui nummos feneratur
vel mensularius (*v. l.* munezere) Clos. II Tr 1497, 39 Trapeseta Mvnser Dief. 593c Tra-
pezeta...hd. wechs-, wechß-ler. Muntzer - *Münzer* 94. Sum. Hein. II 505, 199 Hug.
Der. T 78, 22, 1212 Item a tero hec trapeta et hoc trapetum idest mola olivaria 95. hiv-
falter] hieffalter C Sum. Hein. II 505, 207 Tribulus genus spinarum hivfal-
ter/hieffaldra/hieffa (*v. l.* hieffalter) Dief. T 595a Tribulus...hiuf vel -olter, hufolder 96.
tribula] trizbula A trifbula C 97. Sum. Hein. II 505, 208 Tribula lignum cum quo

- 242 Tribunus, qui mille viris preest. 257 Trinepos, pronepos, sexta generatio¹⁰³, inferiori gradu.
- 243 Tribunal, sedes iudicum. 258 Triumphus, sollempnitas.
- 244 Thronus⁹⁸ regum, cathedra doctorum. 259 Tripodia vel tripedia, scabellum habens tres pedes vel mensa in sacris Apollinis vel nemus consecratum¹⁰⁴.
- 245 Tributum, pensio vel census publicus. 260 Tristia, dona infernalina atque funerea.
- 246 Triclinium, cenaculum discumbentium a tribus lectis dictum, clinon enim Grece, lectus Latine. 261 Tyfum, ignem flans¹⁰⁵.
- 247 Tridens, fuscina cum tribus dentibus, cröil⁹⁹. 262 Tritavus, proavus idest sexta generatio in superiori gradu.
- 248 Trimus vel triennis, trium annorum. 263 Tritile, quod teri potest¹⁰⁶.
- 249 Triecteria, triannalia sacrificia vel ludi post tres annos exercendi¹⁰⁰. 264 Triton, deus marinus.
- 250 Trifauces, fauces triplices. 265 Tritonia, Minerva vel genus ferri in mari.
- 251 Trieris, navis magna quam Greci durconem vocant¹⁰¹. 266 Triumphalis dies, bellicosus¹⁰⁷.
- 252 Triginta orbes, triginta anni. 267 Triumpho, vinco vel exulto sive pedibus salto.
- 253 Trilex, triplex. 268 Tristega, tricamerata.
- 254 Trinacus, Sicilius¹⁰². 269 Troclinus, secte genus arduum¹⁰⁸.
- 255 Trinacria, Sicilia a tribus promunctoriis dicta. 270 Trochus, genus rote ad ludum.
- 256 Triones, septentriones. 271 Troia, regio Asie vel Gaza sive urbs Ilium.

tritatur flegel/slegel (*v. l.* Trifbula) - *Flegel* 98. thronus] tronus AB 99. cröil] crowil C Sum. Hein. II 506, 215 Tridens creagra, fuscina vel fuscina cum tribus dentibus cröwil (*variae lectiones* crowil, cröil) *cfr.* c 268: creagra, f 68: fuscina, u 218: uncus 100. Sum. Hein. II 506, 217 Trietria/Triecteria triennalia sacrificia vel ludi post tres annos exercendi (*v. l.* triannalia) 101. Sum. Hein. II 506, 219 102. Sum. Hein. II 506, 222 Trinacus sculus/sicilius 103. generatio] genatio A 104. Sum. Hein. II 506, 225 Tripoda tripedia id est scabellum habens tres pedes vel mensa + cum tribus pedibus/in sacris apollinis vel nemus consecratum 105. Sum. Hein. II 510, 297 Tyfum/Tysum ignem flans *cfr.* t 313 in *app.* 106. Pap. T 359a Sum. Hein. II 507, 230 107. Sum. Hein. II 507, 233 Triumphalis dies bellicosus > dies < 108. Sum. Hein. II 507, 235.1

272	Troianorum opes, lingua Persarum gaze vel divitie nuncupantur ¹⁰⁹ .	286	Tyas, vacca ¹¹⁵ .
273	Trophea, spolia punitorum vel victoria vel laus.	287	Trutina, statera.
274	Tropologia, sensus spiritualis vel moralis intelligentia.	288	Trutino, perpendo, penso, estimo vel meditor.
275	Trosesoli, equites ¹¹⁰ .	289	Trulla, ferrum cum quo parietes limuntur, chella ¹¹⁶ vel vas, secessus.
276	Tropos, sonus.	290	Tulit, obtulit, procreavit.
277	Troseus, adolescens equester ¹¹¹ .	291	Tubices vel tibicines, qui tuba vel tibia canunt.
278	Trublium, parapsides ¹¹² .	292	Tueor, defendo.
279	Turbidus, iratus, commotus.	293	Tuitio, defendiculum.
280	Truces, gentiles, asperi.	294	Tum, de futuro tempore dicitur vel postea.
281	Truculentus, admodum pessimus, vehementissimus, sevis ira.	295	Tum, preter.
282	Trudes, incudes vel conti ferati.	296	Turbo -nis, ventorum vorago vel perturbatio, procella id est volubilitas ventorum, wintweige ¹¹⁷ .
283	Trudo, inpingo, recludo, expello.	297	Tueor vel intueor inspicio.
284	Truncas, semiprecisas ¹¹³ .	298	Tucceta, cibus regius.
285	Truncus, stips arborum vel homo capite vel pedibus debilitatus ¹¹⁴ .	299	Turbolentus, obscurus, tumidus, iracundus.
		300	Turget, crescere incipit.
		301	Turgidus, tumidus.

109. Sum. Hein. II 507, 236.2 Verg. *Aen.* II 4, 213 *ibid.* X 609, 562 Troianas...opes Serv. *Aen.* I 119, 55 Troia provincia, Ilium ipsa civitas...Gaza Persicus sermo est et significat divitias, unde Gaza urbs in Palaestina dicitur CGL IV 467, 36 Troia gaza troianorum opes lingua persarum gaze divicie noncupantur 110. Fest. 456 Trossuli equites <Romani cum equis publicis>, dicti quod oppidum Tuscorum Trossulum sine opera peditum ceperint Sum. Hein. II 507, 240 Trosoli equites (*v. l.* Trosesoli) 111. Sum. Hein. II 507, 238 Troseus equester vel adolescens 112. Sum. Hein. II 507, 241 – *cfr.* παροψίς 113. Sum. Hein. II 508, 246.1 114. pedibus debilitatus] *mutato ordine* A Sum. Hein. II 508, 247 Truncus stirps/stips arborum vel homo capite vel pedibus debilitatus >stoc< (*v. l.* debilitatus pedibus) 115. Sum. Hein. II 510, 294 Pap. T 351b Thyas baccha Hug. *Der.* T 99, 1220 hec tias – dis, sacerdotissa Bacchi 116. Dief. T 599c – *Maurerkelle* 117. Sum. Hein. II 509, 280 Turbo vis/-nis ventorum wiwinthi vel vorago, procella, perturbatio id est volubilitas ventorum wintweige Lex. III W 919 wint waejen...ventilare

302	Thuribulum, incensatorium
vel thimiamatherium.	314	Tyfonea, pena Tartarea ¹²² .
303	Thurechremis in quibus thura
cremantur ¹¹⁸ .	315	Tipus, forma, figura, similitu-
do vel umbra.
304	Turma, multitudo.	316	Tipus, falsa opinio vel aspec-
tus.
305	Turmalis, ordinalis.	317	Tiria, purpura preciosa a Tiro.
306	Turris, edificium altum.	318	Tirias arces Cartaginem dicit,
a Tiriis conditam ¹²³ .
307	Tuspoden, magna aut genus
pigmenti ¹¹⁹ .	319	Tirannus, rex crudelis sine le-
ge vivens.
308	Tutor, custodio vel defendo.	320	Tirannicidium, tyranni occi-
sio.
309	Tutela, defensio.	321	Tirii vel Sidonii Cartaginenses
dicuntur.
310	Tutulus, pallium quo sacer-
dotes caput tutabantur ¹²⁰ .	322	Tirus, angusta interpretatur,
insula est ¹²⁴ .
311	Thimiama, genus odoramen-
ti.	323	Tiris, mare ¹²⁵ .
312	Timpanistria, cantatrix.		
313	Tifo, Caribdis princeps ¹²¹ .		

118. Sum. Hein. II 510, 286 Thuris cremissarius quia in aris / Thurechremis in quibus + thura cremantur Pap. T 361b Thuricremum in quo thura cremantur Hug. Der. C 295, 2, 282 hoc thuricremulum, idest incensarium, quia in eo cremetur thus

119. Sum. Hein. II 510, 288.1 CGL IV 398, 49 Tus pullen manna *ibid.* V 612, 12 Tuspollen manna vel genus pigmenti II 203, 28 Turspolle manna II 203, 30 Tuspoline manna Du Cange s.v. Tuspollen manna vel genus pigmenti...legendum thuris pollen ex illo scholiastae Juvenalis: thus minutum, quod est thuris pollen, manna vocant 120. tutabantur] tutebantur BC Sum. Hein. II 510, 291 Tutulus pallium quo sacerdotes caput tutabant/tutabantur/tuebantur cum sacrificarent (v. l. tutebantur) Fulg. *Serm. ant.* 14, 30; 107-8 [Quid sit tutulus]. Varro in pontificalibus ait tutulos sacerdotes dici brevium deorum Pap. T 362a Tutulus sacerdos breviorum deorum pallium quo sacerdos eius caput tutabatur in sacrificio Osb. Der. t 225, 716 Tutulus, vestis qua sacerdos utitur dum turificat *fr.* d 156: danubius 121. Pap. T 352a Typhos charybdis princeps ignem flans Sum. Hein. II 510, 295 Typho caribdis princeps (v. l. Tifo) 122. Sum. Hein. II 510, 296 Typhoena gens/pena tartarea (v. l. Tyfonea) 123. Sum. Hein. II 511, 301 Tyrias arces cartaginem dicit a tyriis candidam/conditam (v. l. Tirias) 124. Pap. T 353b Tyrus interpretatur angustia Sum. Hein. II 511, 305 Tyrus angusta/angustia >interpretatur< >vel sors dei/insula est< Hug. Der. T 121, 1, 1225 Hec Tyrus, quedam insula et quedam civitas sic dicta ab angustia loci, unde et tyrus angustia interpretatur 125. Pap. T 353b Tyris mare Sum. Hein. II 511, 306 Tyris mare (v. l. tiris)

Derivationes^[1].

T I

¹**TIMEO** -es activum et caret supinis, inde ²**timor** -ris, a quo ³**timorosus** -a -um et ⁴**timoratus** -a -um, ⁵**timidus** -dior -simus, ⁶**de** -dius -me, ⁷**timesco** -cis, quod componitur ⁸**pertimesco**^[2].

T II

¹**TENEO** -es tentum activum, inde ²**tenor** -is, ³**tenax** -cior -simus, ⁴**citer** adverbium, ⁵**tenacitas** -tis, ⁶**tenacie** -arum et componitur ⁷**attineo**, ⁸**contineo**, inde ⁹**continuus** -a -um, ¹⁰**continuitas** et ¹¹**continuo** -as, inde ¹²**continuatim** et ¹³**continue** adverbia^[3], ¹⁴**retineo**, a quo ¹⁵**retento** -as, ¹⁶**detineo**, ¹⁷**pertineo**, inde ¹⁸**pertinax**, ¹⁹**pertinacia**, ²⁰**citer**, ²¹**abstineo**, inde ²²**abstinentia**, ²³**sustineo**, inde ²⁴**sustento** -as, a quo ²⁵**sustentaculum** -li.

T III

¹**TONDEO** -es totondi tonsum activum, inde ²**tonsor** -ris, ³**tonstrix**, ⁴**tonstrina**^[4] idest locus ubi tondentur homines. Item a tondeo ⁵**tonsorium** -ii et tonsus componitur ⁶**intonsus**.

T IV

¹**TUNDO** -is tutudi tunsum neutrum et componitur ²**contundo** -tundi^[5], ³**obtundo**.

T V

¹**TENDO** -dis tetendi -sum activum, inde ²**tensor** -ris, ³**tensio** -nis et ⁴**tentorium** -ii et ⁵**tensivus** -a -um et tendo componitur ⁶**attendo**, ⁷**extendo**, ⁸**retendo**, ⁹**intendo**, inde ¹⁰**intensivus** -a -um, ¹¹**contendo**, inde

[1] derivationes] *om.* AB [2] pertimesco] pertimisco A [3] et continue adverbia] adverbium et continue C [4] Pap. T 355a Tonstrix tonstrina [5] *pro* contudi

¹²contentio, ⁻¹³tiosus -a -um, ⁻¹⁴se adverbium, ¹⁵portendo -dis, quod caret supinis, inde ¹⁶portentum -ti, ¹⁷ostendo -dis, inde ¹⁸ostentus -tus -ui et ¹⁹ostentivus -a -um et ²⁰ostento -as, a quo ²¹ostentaculum.

T VI

¹TEGO -gis -xi tectum activum, inde ²tegimen -nis, a quo per sinco-
pam ³tegmen -nis, ⁴tectura -e, quod componitur ⁵cirotheca idest tectura
manuum. Item a tego ⁶tectum et ⁷tegula -e et ⁸teges -tis et ⁹tegna^[6] -e
idest fraus et tectum componitur ¹⁰architectus -ti, ¹¹architector -ris et
tego componitur ¹²retego, ¹³contego, ¹⁴subtego.

T VII

¹TANGO -gis tetigi tactum activum, inde ²tactus -tus -ui et compo-
nitur ³attingo attingi attactum, ⁴contingo -gi, a quo ⁵contiguus -a -um et
⁶contagium -gi^[7], ⁷contiguum -ui et ⁸contagio -nis et ⁹contigit defecti-
vum, quod ponitur pro eventu. Item tango componitur ¹⁰pertingo.

T VIII

¹TERO -is trivi tritum, inde ²triticus -a -um et componitur ³attero
-trivi, ⁴detero, a quo ⁵detrimentum, ⁶subtero, ⁷contero.

T IX

¹TINGO -is -xi tinctum activum, a quo ²tinctura -e et componitur
³extinguo, ⁴restinguo, ⁵intingo -xi.

T X

¹TRAHO -is -xi tractum activum, inde ²tractus -tus -ui et ³tracto -as,
a quo ⁴tractatus -tui -ui et componitur ⁵decreto -as et traho componitur
⁶attraho, ⁷extraho, ⁸detraho, ⁹subtraho.

T XI

¹TEXO -xis -xui textum, inde ²textor -ris, ³textrix, ⁴textrina -e et
texo componitur ⁵intexo, ⁶contexo.

T XII

¹TEREBRO -as activum, inde ²terebrum -bri.

[6] Osb. *Der.* T VII 21, 691 Tegna ne .i. fraus et deceptio [7] contagium -gi] *om.* C

T XIII

¹TERRA -e, inde ²terrestris -e et ³terreus -a -um et ⁴terrenus -a -um et ⁵terrula -e et ⁶territorium -ii et terra componitur ⁷subterraneus -a -um, ⁸terrigena.

T XIV

¹TEMPUS -oris, inde ²temporalis et ³temporaneus -a -um, quod componitur ⁴contemporaneus. Item a tempore ⁵tempestivus -a -um, a quo ⁶tempestas -tis et ⁷tempestuosus -a -um et tempestivus^[8] componitur ⁸intempestivus. A tempore ⁹tempero -as activum, inde ¹⁰temperies -ei, ¹¹temperamentum et componitur ¹²obtempero, ¹³distempero.

T XV

¹TREMO -is -ui neutrum et caret supinis, inde ²tremor -ris, ³tremebundus -a -um, a quo ⁴tremulo -as et ⁵tremulus -a -um et ⁶tremisco -cis, quod non est in usu et componitur ⁷contremisco et tremo componitur ⁸tremefacio.

T XVI

¹TORREO -es -ui torritum neutrum, inde ²torris -ris et ³torridus -a -um.

T XVII

¹TORQUEO torsi tortum vel torsum activum, inde ²tormentum -ti et ³tortus -a -um, a quo ⁴tortuosus -a -um, ⁵tortilis -le, hec ⁶torques -is et ⁷torcular^[9] et torqueo componitur ⁸extorqueo, ⁹retorqueo, ¹⁰detorqueo.

T XVIII

¹TREPIDO -as activum, inde ²trepidus -dior -simus, ³de -ius -me, ⁴trepidalis.

T XIX

¹TUMEO -es -vi neutrum et caret supinis, inde ²tumor -ris et ³tumidus -dior -simus, ⁴de -ius -me et ⁵tuber indeclinabile omnis generis, ⁶tumescio -cis, quod componitur ⁷pertumescio, ⁸intumeo, ⁹intumescio, ¹⁰contumeo, a quo ¹¹contumax, ¹²contumescio.

[8] tempestivus -a -um...tempestivus] *om.* AB [9] et torcular] *om.* AB

T XX

¹**TURGEO** -es -si neutrum et caret supinis, inde ²**turgidus** -a -um -dior -simus.

T XXI

¹**TENUIS** -e magis tenuis -simus, inde ²**tenuitas**, -³**iter** adverbium et ⁴**tenuo** -as, quod componitur ⁵**attenuo** -as neutrum.

T XXII

¹**TEMERO** -as neutrum, inde ²**temerarius** -a -um, a quo ³**temere** adverbium et ⁴**temeritas** -tis et componitur ⁵**intemeratus** -a -um.

T XXIII

¹**TENE BRE** -arum, inde ²**tenebrosus** -a -um et ³**tenebro** -as, inde ⁴**te-nebresco**.

T XXIV

¹**TRISTIS** -tior -simus, ²**triste** -ius -me et ³**tristitia** -e et ⁴**contristor** -aris -tus sum deponens componitur <a> ⁵**tristor** [inde componitur] et tristis componitur ⁶**subtristis**, ⁷**tristifico** -as activum.

T XXV

¹**TUEOR** -eris tuitus sum tutum deponens, inde ²**tutela** et ³**tutus** -tior -simus, -⁴**te** -tius -me et a supino tutu fit ⁵**tutor** -ris tutatus sum, a quo ⁶**tutamen** -nis, ⁷**tutamentum** -ti et tueor componitur ⁸**intueor**, a quo ⁹**intuitus** -tus -ui et ¹⁰**contueor**.

T XXVI

¹**TABEO** -es -ui, inde ²**tabes**, ³**tabo**^[10] de quo plus nec in singulari nec in plurali invenitur et a tabo ⁴**tabidus** -a -um et ⁵**tabesco** -cis.

T XXVII

¹**TRIBUS** -bus -ui, inde ²**tribulus** idest cognatus quod componitur ³**actribulus**.

T XXVIII

¹TERMINUS -ni, a quo ²terminalis et ³termino -as quod componitur^[11] ⁴determino, ⁵extermino activum, inde ⁶exterminium -ii et termino -as quod^[12] componitur ⁷conterminus -a -um idest vicinus.

T XXIX

¹TRIBUO -is -ui activum, a quo ²tributum -ti, inde ³tributarius -ii et tribuo componitur ⁴attribuo, ⁵retribuo, ⁶distribuo, inde ⁷distributivus -a -um.

T XXX

¹TRIUMPHO -as neutrum, inde ²triumphator, ³triumphus, ⁴triumphalis.

T XXXI

¹TRES tria, a quo ²trinus -a -um, inde ³trinitas, ⁴terne adverbium. Item a tribus ⁵triginta, a quo ⁶trigesimus -a -um vel ⁷tricesimus -a -um^[13] et tres componitur ⁸tredecim, a quo ⁹tredecimus -a -um, ¹⁰trecenti, ¹¹triduum. Item a tribus ¹²ter adverbium, a quo ¹³ternus -a -um, ¹⁴ternarius -a -um, ¹⁵tertius -a -um et cetera.

T XXXII

¹TRUDO -dis -si activum, quod componitur ²obtrudo -dis -si, ³retrudo, ⁴intrudo.

T XXXIII

¹TRUTINO -as neutrum, inde ²trutina -e.

T XXXIV

¹TEMPTO -as activum, inde ²temptamentum, ³temptabilis, ⁴temptatio.

T XXXV

¹TIRANNUS -ni, inde ²tirannis -nidis, ³tirannicus -a -um.

[11] quod componitur] *om.* C [12] quod] *om.* C [13] vel tricesimus -a -um] *bis scrip.* A

T XXXVI

¹TEPEO -es neutrum et caret supinis, inde ²tepor -ris, ³tepidus -dior -simus, -⁴de, ⁵tepesco.

T XXXVII

¹TEDET defectivum, inde ²tedium -ii et ³tediosus -a -um.

T XXXVIII

¹TOLLO -is tuli et caret supinis et componitur ²attollo attuli, ³sustollo sustuli^[14].

T XXXIX

¹TERREO -es -ui -ritum activum, inde ²terror -ris, quod componitur ³terrificus idest terrorem faciens. Item a terreo ⁴territo -as, ⁵terribilis -le, -⁶liter et territus componitur ⁷exterritus, ⁸perterrirus, ⁹inperterrirus.

T XL

¹TURBO -as activum, inde ²turbo -nis, ³turbidus -a -um, ⁴turba -e, ⁵turbolentus -a -um et turbo componitur ⁶disturbo, ⁷perturbo, ⁸conturbo.

T XLI

¹TALUS -li, inde ²taxillus et ³talaris.

T XLII

¹TOT nomen indeclinabile, a quo ²totus -a -um, ³totiens adverbium et a toto ⁴totalis, -⁵liter, ⁶totidem nomen indeclinabile

T XLIII

¹TAM adverbium, inde ²tantus -a -um, a quo ³tantillus -a -um, ⁴tantulus -a -um, ⁵tantum adverbium, a quo ⁶tantundem, ⁷tantisper neutrum indeclinabile et cetera^[15].

T XLIV

¹TRUNCO -as activum, a quo ²truncus -ci et componitur ³obtrunco.

T XLV

¹TARDUS -dior -simus, inde ²tarditas -tis et ³tardo -as, quod componitur ⁴retardo, ⁵detardo et a comparativo tardior ⁶tardiusculus.

T XLVI

¹TRUX -cis, a quo ²truculentus -lentior -simus et a truce componitur ³trucido -as idest truculenter cedo.

T XLVII

¹TONO -as neutrum, inde ²tonus -ni et ³tonitrus -trus -ui et ⁴tonitruum et tonus componitur ⁵semitonium et tono componitur ⁶intono.

T XLVIII

¹TERMA dicta eo quod caleat, nam Greci termon calorem vocant.

T XLIX

¹TIPUS -pi idest figura, inde ²tipicus -a -um et tipus componitur ³architipus idest princeps figurarum et ⁴zelotipus idest amasius, invidens figure^[16] alicuius mulieris.

T L

¹TRIBUNUS -ni, a quo ²tribunicius -a -um et hoc ³tribunal -lis idest sedes tribuni.

T LI

¹TUMULUS -li, a quo ²tumulo -as neutrum, quod componitur ³intumulo -as, ⁴subtumulo.

T LII

¹TOLERO -as activum, a quo ²tolerabilis -le, quod componitur ³intolerabilis.

T LIII

¹TINNIO -is -nivi -nitum neutrum, a quo ²tinnitus -tus -ui et ³tinnulus -a -um et ⁴tintinnabulum -li.

[16] figure] figura BC

T LIV

¹TENER -rior -rimus, a quo ²tenellus -a -um.

T LV

¹THUS thuris, inde ²thureus -a -um et ³thuribulum -li.

T LVI

¹TORPEO -es neutrum et caret supinis, inde ²torpedo -nis, ³torpidus -a -um, ⁴torpor -ris, ⁵torpesco -cis.

T LVII

¹TAXO -as neutrum, a quo componitur ²dumtaxat idest solum modo.

T LVIII

¹TITULUS -li, quod componitur ²intitulo -as neutrum.

T LIX

¹TRICA -e, inde ²trico -as neutrum, quod componitur ³intrico, ⁴extrico, a quo ⁵extricabilis, quod componitur ⁶inextricabilis.

T LX

¹THORUS -ri quando ponitur pro palearibus boum^[17] derivatur^[18] inde ²thorosus -a -um; quando vero pro lecto ponitur derivatur^[19] inde ³thoreuma -tis.

T LXI

¹TIBUDO^[20] -as neutrum.

T LXII

¹TESTIS -tis, inde ²testiculus -li, eo quod testatur hominem masculinum esse. Item a teste ³testimonium -ii et ⁴testor -aris, a quo ⁵testamentum -ti et testor componitur ⁶detestor et testis ⁷testificor.

T LXIII

¹TACEO -es -ui neutrum, quod componitur ²reticeo, ³obticeo, que supinis carent.

[17] boum] buum C

[18] derivatur] dirivatur B

[19] derivatur] dirivatur AB

T LXIV

¹TUMULTUS -tus -tui, a quo ²tumultor -aris deponens.

T LXV

¹TABERNA -e, a quo ²tabernarius et ³tabernaculum.

T LXVI

¹TABULA -e, inde ²tabella et ³tabulatus -tus -ui, ⁴tabulatim adverbium.

T LXVII

¹THRONUS^[21] -ni sedes, a quo componitur ²intronizo -as idest in thronum pono.

T LXVIII

¹TIRO idest novus miles, a quo ²tirocinium -nii idest novitas.

T LXIX

¹TEMESIS idest partis divisio.

T LXX

¹TIMPANUM -ni, a quo ²timpanizo -as neutrum et timpanum componitur ³timpanistria.

T LXXI

¹THALAMUS, a quo componitur ²epithalamium^[22].

[20] *fort. pro* titubo

[21] thronus] tronus C

[22] epithalamium] epitalamium C

Expositiones¹.

1	Vacillo idest dubito, titubo.	16	Vagitur, violenter flet ⁸ .
2	Vacuus, inanis, vanus.	17	Vagurrio, per otium vagor ⁹ .
3	Vadior ² , fide interposita promitto ³ .	18	Vallatus, munitus.
4	Vadatur, rixatur, litigat ⁴ .	19	Vallis, humilis locus inter montes.
5	Vades, fidei iussores vel ob-sides.	20	Vallus, fustis, stecko ¹⁰ .
6	Vadimonium, sponsio vel pi-gnus vel officium vel iurgium vel rixa.	21	Vallum, fossatum, munitio, grabe ¹¹ .
7	Vafer, callidus.	22	Valentia, fortitudo.
8	Vado, pergo.	23	Valens vel validus, sanus vel firmus vel vividus.
9	Vafre ⁵ , callide vel inequali-ter ⁶ .	24	Valetro, glutto ¹² .
10	Vagantes, errantes, palantes, instabiles.	25	Valitudinarius, qui frequenter egrotat.
11	Vagina, gladii theca vel cultri.	26	Valus ¹³ , munimen quod de palis acutis fit vel palus acu-tus ¹⁴ .
12	Vaginatus, exagitatus ⁷ .	27	Valus ¹⁵ , qui vinctis pedibus ambulat ¹⁶ .
13	Vagio, ploro.	28	Valve, ianue vel fenestre du-plices.
14	Vallo, circumdo.	29	Vach, vox exultantis ¹⁷ .
15	Vagitus, infantium ploratus.		

1. expositiones] *om.* AB 2. *cfr.* U XXX 3 3. Sum. Hein. II 520, 4 Vadatur promittit pollicetur vel fide dicit./Vadior fide interposita, promitto 4. Sum. Hein. II 520, 5 5. vafre] vafer A 6. Sum. Hein. II 520, 11 Vafre >callide vel< ingqualiter (*v. l.* Vafer) 7. Pap. V 362b 8. CGL IV 425, 33 9. Sum. Hein. II 520, 19 10. Sum. Hein. II 521, 23 Vallus >fustis< stecko./Valli sunt fustes quibus vallum munitur (*v. l.* stecho) - *Stock* 11. grabe] grabo BC Sum. Hein. II 521, 25 Vallum fossatum munitio, subsidium grabo (*v. l.* grabe) Clos. II Va 1525, 35 - *Graben* 12. Pap. V 362b 13. *cfr.* vallum 14. Sum. Hein. II 521, 34 15. *cfr.* U LXXVII 2: varus 16. Sum. Hein. II 521, 35 17. exultantis] exultationis C Sum. Hein. II 521, 37 Vach vox exultationis/exultantis Clos. II Va 1522, 6 T2 T3

30	Vani parentes, inutile augurium ¹⁸ .				solutiones a vehendo dicta de longinquis partibus.
31	Varicor, ambulo ¹⁹ .	51			Vigeo, convaleo, fortis fio.
32	Varius, multiformis.	52			Vigetus, incolomis, hilaris vel firmus ²² .
33	Varix, diversus vel multiformis ²⁰ .	53			Vehemens, preceps, ferox, inportunus.
34	Vas, promissor.				
35	Ubinam proprium vel pro quomodo ²¹ .	54			Vehementer, fortiter.
36	Vassi, fidei iussores.	55			Vehiculum, machina qualiscumque in qua aliquid vehitur.
37	Vastum, magnum vel profundum.	56			Velum, pannus navis idest segel vel operimentum.
38	Vasto, depredor.				
39	Ubera, mamille.	57			Vela dabant, velificabant.
40	Vates, prescius futurorum vel poeta.	58			Velatus, coronatus.
41	Vaticinium, prophetia.	59			Volo, cupio.
42	Vaticinor, propheto.	60			Velox, celer.
43	Vastitas, interitus, conscriptio vel solitudo.	61			Vello, eruo, destruo.
44	Uber, fertilis.	62			Vellus, pellis vel lana ovis.
45	Ubertas, habundantia.	63			Venarum, genus herbe in locis humidis ²³ .
46	Ubertim, habunde.	64			Verna oculi, cuniculi vel in domo natus ²⁴ .
47	Ubi, postquam vel adverbium loci.	65			Veneficus, qui venenum facit.
48	Vecordia, dementia vel stultitia vel stupor.	66			Venenum, virus vel pus.
49	Vectigal, reditus, tributum fiscale.	67			Venenatus, qui accipit venenum.
50	Vectigal, finis vel exactio publica vel omnium negotiorum	68			Venenosus, qui portat ut serpens vel similia animalia.
		69			Veneo, vendor.
		70			Venerandum, honorificum.

18. CGL IV 468, 20 19. Sum. Hein. II 521, 39 Varico/Varicor ambulo 20. Sum. Hein. II 521, 40.1 21. Sum. Hein. II 522, 63 22. Sum. Hein. II 523, 72 Vigetus incolomis/incolumis, hilaris, firmus vel portatus 23. Pap. V 364b Venabrum est genus haerbae in locis humidis Sum. Hein. II 523, 84.1 24. Sum. Hein. II 523, 84.2

71	Veneror, honoro.	93	Vergentia, loca humilia ³¹ .
72	Venus, libido.	94	Vergo, ad ima labor.
73	Ventilabrum, wintscuvela ²⁵ .	95	Vervex, multo ³² -nis ³³ .
74	Ventat, ventus flat, idest ven- to -as.	96	Vervex, aries.
75	Ventus ferens, idest prosper ventus.	97	Verno, floreo vel letor.
76	Ventriculus, nabelo ²⁶ .	98	Veritus, timens.
77	Vepres, bramo ²⁷ .	99	Verna, in domo natus vel ge- nus officii sive ancilla dome- stica.
78	Ventrale, fascia circa ventrem.	100	Vernaculus, servus vel domi- gena.
79	Venustas, pulchritudo.	101	Verruca, warza ³⁴ .
80	Venustus, decens, formosus.	102	Verrus, porcus idest ber ³⁵ .
81	Verane, vera ergo.	103	Verro, scopo, purgo, traho vel navigo vel scindo.
82	Verax, qui raro mentitur.	104	Verso, tracto, cogito, considero.
83	Verbum, ictus vel percussio lingue.	105	Verto, muto, converto, volvo.
84	Verbactum, terra procissa ²⁸ .	106	Versipellis, detractor vel male subdolos.
85	Verbosus, loquax.	107	Verto, torqueo.
86	Verbotenus, verbi gratia.	108	Versatilis, anceps vel conver- tibilis.
87	Verecundia, pudor.	109	Vibrat, movet vel resplendet vel arma concutit vel dirigit vel intorquet ³⁶ .
88	Verecunde, pudice.	110	Versutus, callidus.
89	Veridicus, vera dicens.		
90	Vereor, timeo.		
91	Veretrum, virilia genitalia.		
92	Ver, prima etas ²⁹ vel ipsum vernum tempus ³⁰ .		

25. wintscuvela] wintschuvela C Sum. Hein. II 524, 100 Ventilabrum velabrum
wanna vel schufela/wintscuvela (*v. l.* wintschuvela) - *Windschaufel* 26. nabelo] nabel A
Sum. Hein. II 524, 102 Ventriculus umbilicus nabolo (*v. l.* nabelo) - *Nabel* 27. Sum.
Hein. II 525, 109 Vepres >spinosa herba< brama/bramo - *Brambusch* 28. Sum. Hein.
II 525, 113 Verbactum terra proscissa (*v. l.* procissa) Pap. V 365b Veractum dicitur
quasi vereactum id est verno aratum et terra proscissa est 29. etas] estas C 30. Sum.
Hein. II 525, 123 Ver >prima etas/etas vel ipsum vernum tempus< lenzo 31. CGL
IV 190, 36 32. Du Cange *s.v.* Multo 33. Sum. Hein. II 525, 128 Vervex multo >
-nis< id est aries >wider< 34. Dief. V 614a - *Warze* 35. Sum. Hein. II 526, 134
Verres/Verrus >porcus id est< barc/ber Dief. V 613c Verres -is...hochdeutsch ber - *Eber*
36. Sum. Hein. II 529, 184 Vibrat >+choruscat, retorquet, volvet, crispat/movet vel re-
splendet +vel< arma concutit vel micat >vel< minando dirigit vel >intorquet<

111	Verticula, cardo.	130	Vestis mutatoria, badege-
want ⁴⁴ .
112	Vertex, sceitela ³⁷ .	131	Vestras, concivis, vir vel com-
patriota.
113	Vermiculus, quoddam genus
vermis unde panni rubrican-
tur.	132	Veterator, inpostor vel anti-
quus tergiversator.
114	Vertigo, summitas cuiusque
rei.	133	Vetus flamma, antiquus ama-
tor.
115	Vesica, blatera vel struma,
croph ³⁸ .	134	Veterator, callidus insidia-
tor ⁴⁵ .
116	Vesanus, insanus.	135	Veternosus, plenus dierum vel
vetustus.
117	Vesania, furor.	136	Veto, prohibeo.
118	Vescor, comedo vel convivor ³⁹ .	137	Vexo, fatigo.
119	Vescus, non appetens ci-
bum ⁴⁰ .	138	Vetulus, antiquus.
120	Vesper, stella vel tempus sero-
tinum.	139	Vexillum, signum militie vel
victorie.
121	Vespere, finis diei.	140	Veho, porto.
122	Vesperascit, dies occidit.	141	Vio, vias pergo.
123	Vespelliones, qui mortuos se-
peliunt vel qui nudant cada-
vera ⁴¹ .	142	Via, semita vel ratio.
124	Vespertilio, uledermus ⁴² .	143	Viaticum, corpus Domini.
125	Vesta, dea ignis.	144	Viabundus, metuens.
126	Vestiarium, domus ubi vestes
servantur.	145	Viantes, ambulantes.
127	Vestiarius, qui preest
vestibus ⁴³ .	146	Vicus, villula parva vel nova.
128	Vestibulum, prima pars do-
mus.	147	Vicatim, vadit per vicos.
129	Vestigia, signa pedum vel in-
dicia rerum.	148	Vicarius, qui vicem alterius
agit.
		149	Vicariatus, ipsum ministe-
rium.
		150	Victor, superans.
		151	Victus, superatus.

37. Dief. V 614b - *Scheitel* 38. Sum. Hein. II 527, 150 Vesica blatera/blasa vel >struma< croph Dief. V 615b Vesica...krop - *Blatter, Kropf* 39. convivor] conviz-
vor A 40. cibum] cibi BC 41. cadavera] cadevera B Pap. V 367b Vespeliones
fossarii qui mortuos sepeliunt 42. Dief. V 615c - *Fledermaus* 43. preest vestibus]
mutato ordine AB Sum. Hein. II 528, 162 Vestiarius qui preest vestibus (*v. l.* vestibus
preest) 44. Sum. Hein. II 528, 167 Vestis mutatoria badegevant/badewant - *Bade-
gewand* 45. Sum. Hein. II 528, 172 Veternator/Veterator callidus insidiator

- 152 Victus vel victualia, cibus.
 153 Videlicet, certe.
 154 Videtur, conspicitur vel placet.
 155 Vigil, qui excubias agit, wathare⁴⁶.
 156 Vigilantia, diligentia.
 157 Vigor, virtus vel robur.
 158 Vis, potentia vel violentia.
 159 Villicus, dispensator, exactor fiscalium dispensationum.
 160 Villico vel villicatio ipsum ministerium.
 161 Vimen, virgultum, virge humiles vel molles.
 162 Vincio, ligo.
 163 Vinculum, ligamen.
 164 Vindex, ultor.
 165 Vindico, ulciscor vel in potestatem⁴⁷.
 166 Vinolentus, abutens vino.
 167 Uter, vas vinarium.
 168 Vinacium, amurca uvarum, vino expresso, idest trestir⁴⁸ vel aqua superfusa uvis post vinum.
 169 Vinitor, custos vinee.
 170 Vinetum, locus ubi vinum crescit.
 171 Vinarium, ubi vinum reconditur, promptuarium.
 172 Violo, contamino, profano, polluo.
 173 Violentus, vim inferens.
 174 Vi patria, virtute paterna.
 175 Viridico, germino.
 176 Virgo, virago que virum non est experta vel fortis vel proba.
 177 Virecta, loca virentia.
 178 Viria viole, brachiales⁴⁹.
 179 Virgula vel virguncula, virga parva et gracilis.
 180 Viridis iuventa, novella etas.
 181 Viriliter, fortiter.
 182 Visum est, placet.
 183 Viritim, per singulos viros.
 184 Viso, videre desidero.
 185 Vitalis, sanus vel in quo spes vivendi est.
 186 Vitam exalavit idest animam⁵⁰.
 187 Vito -as, declino, fugio.
 188 Vitium, nota, dedecus.
 189 Vitio, violo, corrumpto, deturpo.
 190 Vicia -e, genus leguminis, wicca⁵¹ dicta eo quod vix ad triplicem fructum perveniat⁵².
 191 Vitta sacerdotalis, infula vel binda⁵³.

46. wathare] wathere AB Sum. Hein. II 530, 203.1 Vigil qui excubias agit wathare (v. l. wathere) Clos. II Vi 1559, 36 Vigil Wahter - Wächter 47. Sum. Hein. II 530, 219.1 48. Dief. V 619c - Trestir 49. Isid. Etym. XIX, XXXI 16, 341 Armillae autem proprie virorum sunt, conlatae victoriae causa militibus ab armorum virtute: unde et quondam vulgo viriole dicebantur Sum. Hein. II 531, 233 50. Sum. Hein. II 532, 248 Vitam exalantem animam efflantem/exaltavit id est animam 51. - Wicke 52. Sum. Hein. II 532, 251 53. Sum. Hein. II 532, 253 Vitta sacerdotalis infula vel bentel/binda

192	Vitricus, qui vice patris pupil-
lis dominatur, stiephat ⁵⁴ .	213	Umbraculum, löba ⁵⁹ vel hut-
ta ⁶⁰ .
193	Vitupero, vitium impropero,
dehonesto.	214	Una ⁶¹ , pariter.
194	Vivax, vitalis.	215	Umecto, humidum facio vel
udum ⁶² .
195	Viber, biber, animal aquatile ⁵⁵ .	216	Unio, in unum redigo.
196	Vibex, bircha ⁵⁶ .	217	Umosion, potius ⁶³ .
197	Vix, tandem vel egre.	218	Uncus, fuscina, crowil ⁶⁴ vel
curvus ⁶⁵ .
198	Ullus, aliquis.	219	Unda, fluctus.
199	Ulcus, ancweiz ⁵⁷ .	220	Undantia, ubertas ⁶⁶ .
200	Ullomodo, aliquomodo.	221	Unde, a quo ⁶⁷ .
201	Ulcerō, vulnere vel lacero.	222	Undique, ubique.
202	Uliginosus, pinguis.	223	Unanimus, caritativus.
203	Ulna, mensura brachialis.	224	Unaicus, qui vinctis genibus
ambulat ⁶⁸ .
204	Ullatus, dampnatus ⁵⁸ .	225	Vomex, roz ⁶⁹ .
205	Ultio, vindicta.	226	Unice, singulariter.
206	Ultimus, postremus.	227	Unicura, unius cura ⁷⁰ .
207	Ultra, supra, amplius.	228	Unquam, aliquando.
208	Ultrix, vindex.	229	Vola vel ir, medietas palme ⁷¹ .
209	Ululatus, ploratus nimius.	230	Volema, wegenist ⁷² .
210	Ulula, nocturna avis.	231	Volubilitas, volubilis, rotun-
dum, instabile.
211	Ulva, herba palustris.		
212	Umbo, limbus vel circuitus
clipeorum.		

54. stiephat] stiephanr A stiephant B - *Stiefvater* 55. Sum. Hein. II 533, 255.3 - *Biber* - cfr. c 192: castor 56. Dief. V 617b - *Birke* 57. Sum. Hein. II 533, 260
Ulcus vulnus quod in corpore nascitur vel pestis vel geswer/ancweiz - *Geschwür* 58.
Pap. V 373b Ultatus damnatus Sum. Hein. II 533, 267 Ultatus dampnatus (*v. l. ul-*
latus) 59. l ba] loba B 60. Sum. Hein. II 534, 284 Umbraculum l ba vel hut-
ta (*v. l. loba*) - *Laube, Hütte* 61. una] unam AB 62. udum] hudum C 63. cfr. o
52: omousion Sum. Hein. II 534, 286 Umousion unius substantie./Umosion potius
64. Dief. U 626bc Uncus...crouuil cfr. c 268: creagra, f 68: fuscina, t 247: tridens
65. Sum. Hein. II 534, 292 66. Sum. Hein. II 535, 296 Undantia bullentia/ubertas
CGL IV 297, 38 Undantia ebullentia 67. a quo] aque C Sum. Hein. II 535, 297
Unde a quo >vel de quo< (*v. l. aque*) 68. Sum. Hein. II 534, 288 69. Dief. V
629a Vomex (cf. mucro) - *Rotz* 70. cura] om. A 71. Sum. Hein. II 535, 304 Vo-
la + >palma< cavitas quę in media manu >vel pede< est/vel ir medietas palme Dief.
V 628a Vola...ir media pars vel concavitas manus Franc. 1952 72. Sum. Hein. II

232	Volucer, Cupido vel pennatum animal vel agilis.	246	Voti reus, voti debitor.
233	Volvo, cogito, dispono.	247	Votum, desiderium.
234	Volventibus annis, recurrentibus.	248	Votum vovi, promisi.
235	Volumen, liber vel sinuatio sicut dicitur longo volumine idest longo tractu.	249	Votis omnibus idest desideriis.
236	Voluto, proprium porcorum luto volutantium.	250	Votum, sacrificium.
237	Volutabrum, ubi porci volutantur.	251	Vox faucibus hesit ⁷⁸ , pre timore obmutuit.
238	Vomer ⁷³ , scar ⁷⁴ .	252	Ur, incendium terra Chaldeorum ⁷⁹ .
239	Vomo, vomitus, ciborum egestio.	253	Uro, incendo.
240	Vorago, profundum et periculosum, a vorando.	254	Urgeo, stimulo, concito vel gravo.
241	Vorax, edax.	255	Ustulo, comburo.
242	Vorri, elones, idest ⁷⁵ edaces ⁷⁶ .	256	Urina, harn, lotium.
243	Vorticum, unda maris vel gurgitum. ⁷⁷	257	Urna, situla, mensura.
244	Votivum, voto promissum.	258	Usia, substantia.
245	Votifico, votum reddo.	259	Urtica, nescila ⁸⁰ .
		260	Usito, frequento.
		261	Uspiam vel usquam ubicumque vel alicubi ⁸¹ .
		262	Usque eo, eotenus ⁸² .
		263	Usque adeo, in tantum vel ⁸³ .

535, 305 Volema species pomi id est wigenifta (*v. l. wegenist*) Clos. II Vo 1582, 5 C Volema Win gift, quidam fructus Dief. V 628a Volema...wingifte 73. vomer] *sup. scrip.* wagens A Dief. V 629a Vomer...wagen 74. Sum. Hein. II 536, 318 Vomer >waginso/wagensun vel< scar/scaro (wagens *von anderer Hand*) - Schar 75. idest] *om.* A 76. vorri...edaces] vedaces B Sum. Hein. II 536, 323 Vorri edaces, elones (*v. l. vedaces*) CGL IV 403, 7 Vorri edaces elones - *ibid.* VI 429 Vorri ... cfr. Loewe Prod. p. 430. vorrus ex βογός ducit Roensch 'Litt. Centralbl.' 1877 p. 697, cum alii pro vorrus dictum velint 77. Sum. Hein. II 536, 325 78. Verg. *Aen.* II 774, 251 79. terra Chaldeorum] *om.* C Hier. *Hebr. Quaest. in Gen.* 15, 7, 11-3, 20 'Ego deus, qui eduxit te de regione Chaldeorum'. Hoc est, quod paulo ante iam diximus in hebraeo haberi 'qui eduxi te de ur chesdim', id est de incendio Chaldeorum Sum. Hein. II 537, 332 80. Sum. Hein. II 537, 337 Urtica heiternescela/nescila Dief. U 630b Urtica...-nezela -nescel - *Nessel* 81. Sum. Hein. II 537, 340 Uspiam ubicumque vel usquam vel alicubi 82. Sum. Hein. II 537, 341 Usque eo + usque adeo/eotenus 83. Sum. Hein. II 537, 342 Usque adeo denique vel intantum

264	Usque, tenus ⁸⁴ .	287	Vultus, facies.
265	Usquequaque, ubique ⁸⁵ .	288	Vultuosus, crassus vel iratus.
266	Usquequo, quamdiu ⁸⁶ .	289	Uxoratus, uxorem habens.
267	Usus, utilitas vel frequentia
vel consuetudo.	290	Uxuma ⁹¹ , civitas Hispanie
quam Pompeius evertit ⁹² .
268	Ustrina, ubi porci ustulantur.	291	Viscera non tantum intestina
dicimus, sed quicquid sub
carne est, a visco, quod est in-
ter carnem et cutem.
269	Uterque, ambo.	292	Viscera quoque dicimus capita
nervorum ex sanguine et nervis
copulata et vivida. In singulis
quoque membris insunt suo
modo quia ut cor in corpore sic
quoque loco cordis eis insunt
quidam mures vel muscoli
idest caro quedam que a simi-
litudine animalium illorum
nomen sortita est, ut in lacertis
et cruribus et tori in collo; eo
dicta quod viscera torta vi-
deantur et quasi in globum et
caput quoddam collecta ⁹³ .
270	Usurpat, iniuste accipit.		
271	Utensilia, usibus apta.		
272	Ut, postquam.		
273	Utor, fruor.		
274	Utique, admodum ⁸⁷ .		
275	Ut forsitan, ut quomodo ⁸⁸ .		
276	Utinam, vox optantis.		
277	Utique, certe.		
278	Utputa, verbi gratia ⁸⁹ .		
279	Utrimque, ex utraque parte.		
280	Utrobique, ubique.		
281	Utrumlibet fac, idest si placet
aut non.		
282	Vulgus, plebs.		
283	Vulgare, commune vel assi-
duum.		
284	Vulgatum, diffamatum.	293	Viscus masculino genere
Plautus posuit: 'Viscus me-
rus' ⁹⁴ , similitudo viscerum ⁹⁵ ;
viscus etiam arbor est unde
285	Vulgo, passim.		
286	Vulcanus, deus ignis a volan-
do dictus ⁹⁰ .		

84. Sum. Hein. II 537, 343 Usque tenus + vel fine adeo, denique/usque 85. Sum. Hein. II 537, 345 Usque quaque + per omnia /ubique 86. Sum. Hein. II 537, 346 87. Sum. Hein. II 538, 359 Uti quemadmodum/Utique admodum 88. Sum. Hein. II 543, 377.90 Ut forsitan ut quomodo, utpote 89. Sum. Hein. II 539, 363.2 90. Sum. Hein. II 539, 371 Vulcanus + ignifer vel ignis/deus a volando dictus 91. Uxu-
ma] Uxumia A Sil. It. *Pun.* III 384, 68 (Uxama) 92. Sum. Hein. II 539, 374.2 Uxu-
ma/Uxumia civitas hispanie quam pompeius evertit 93. *cfr.* Isid. *Etym.* XI, I 117, 16 Sum. Hein. II 549, 03.7 Vesica dicitur quasi vas aque qua de renibus urina collecta
completur et humore distenditur, cuius usus in volucris non est (*v. l.* vesicca) 94. Plaut. *Bacch.* 16, 50 Viscus merus vostrast blanditia 95. Pap. V 372b Viscus generis
masculini Plautus fecit, dictus a similitudine viscerum

- 294 Viscum, gluten conficitur unde⁹⁶ capiuntur aves, adherent enim cum tetigerint. Viscum de quercu in⁹⁷ Italia conficitur quo aves in aqua et stagnis capiuntur.
- 295 Vesica⁹⁸ dicitur quasi vas aque qua de renibus urina collecta completur et humore distenditur, cuius usus in volucris non est⁹⁹.
- 296 Vitrum, glas.
- 297 Vitellum, doter¹⁰⁰.
- 298 Virulentus, plenus veneno.
- 299 Visus generalis sensus est quodammodo; nam et per alios sensus nominari solet, ut cum dicimus: audi et vide quam bene sonat, olfac¹⁰¹ et vide quam bene sapit, tange et vide quam molle est; ubique sonuit vide, sed ad oculos visus proprie pertinet et Dominus ad Thomam: 'Infer digitum tuum in latus meum et vide'¹⁰² nec tamen digitus habebat oculos. Visus igitur vivacior et ceteris sensibus¹⁰³.

96. conficitur unde] *bis scrip.* A 97. in] *a lat. scrip.* B 98. vesica] vesicca AB
 99. *cfr.* Isid. *Etym.* XI, I 137, 19 100. Sum. Hein. II 549, 03.9 - *Dotter* 101. ol-
 fac] volfac AB 102. Io. 20, 27, 1696 infer digitum tuum huc et vide manus meas
 et adfer manum tuam et mitte in latus meum 103. Sum. Hein. II 549, 03.10 Vi-
 sus generalis sensus est quodammodo nam et per alios sensus nominari solet, ut cum
 dicimus: audi et vide quam bene sonat, olfac et vide quam bene sapit, tange et vide
 quam molle est, ubique sonuit vide, sed ad oculos visus proprie pertinet et Dominus
 ad thomam: Infer digitum tuum in latus meum et vide nec tamen digitus habebat
 oculos. Visus igitur vivacior et ceteris sensibus (*v. l.* volfac)

U I

¹**VIDEO** -es -di -sum activum, a quo ²**visus** -sus -ui et ³**visibilis** -⁴**liter** et componitur ⁵**invisibilis** -⁶**liter** et videns componitur ⁷**evidens** -cior -simus^[1] -⁸**denter** -tius -me. Item a video ⁹**viso** -is desiderativum, quod componitur ¹⁰**reviso**, ¹¹**proviso**. Item a video ¹²**viso**^[2] -as, quod non est in usu, a cuius supino, a in i et u in o, fit ¹³**visito** -as activum, a quo ¹⁴**visitabilis** et video componitur ¹⁵**prevideo**, ¹⁶**provideo**, a quo ¹⁷**providus** -a -um et ¹⁸**providentia**, ¹⁹**invideo** -di, a quo ²⁰**invidus** -a -um et ²¹**invidia**, a quo ²²**invidiosus** -a -um.

U II

¹**VIVO** -vis -xi victum neutrum, inde ²**victus** -tus -ui, ³**vivus** -a -um, a quo ⁴**vividus** -a -um, ⁵**vivide** adverbium. Vivus componitur ⁶**redivivus** idest iterum vivens sed di interponitur eufonie causa, componitur etiam ⁷**vivifico** -as activum. Item a vivo ⁸**vivax** -cis -cior -mus, -⁹**citer** -cius -me et ¹⁰**vinarium** -ii et ¹¹**vita** -e, a quo ¹²**vitalis** -le et secundum quosdam ¹³**vimen** -nis. Item a vivo ¹⁴**vivisco**, quod non est in usu et componitur ¹⁵**revivisco** et a vivo componitur ¹⁶**conviva** -e idest simul vivens, a quo ¹⁷**convivium** et ¹⁸**convivor** -aris.

U III

¹**VIREO** -es -ui neutrum et caret supinis, a quo ²**viror** -ris et ³**viridis** -de -dior -mus, ⁴**viriditas**. Item a vireo ⁵**viresco**, quod componitur ⁶**reviresco**, ⁷**vir** -ri, inde ⁸**virilis** -le ⁹-**liter** adverbium et ¹⁰**viritim**. Item a viro ¹¹**virago** -nis: virago dicta quia de viro sumpta est. Item a viro ut quibusdam placet ¹²**virtus** -tutis, a quo ¹³**virtuosus** -a -um et vir componitur ¹⁴**semivir**, ¹⁵**triumvir**, ¹⁶**septemvir**, ¹⁷**virbius**^[3].

[1] -simus] simul A [2] viso] *om.* AB [3] Pap. V 370b Virbius bis vir sicut qui resuscitatur. Hyppolytus dictus virbius *cfr.* Ov. *Met.* XV 530-1, 375

U IV

¹VALEO -es -ui valitum^[4] neutrum, a quo ²valor -ris et ³validus -dior -mus, ⁴de -dius -me et validus componitur ⁵invalidus^[5] et valide per sincopam ⁶valde. Item a valeo ⁷valesco -cis, quod componitur ⁸convalesco, ⁹invalesco^[6] et valeo componitur ¹⁰pervaleo, a quo ¹¹pervalidus -a -um.

U V

¹VIGEO -es neutrum et caret supinis, inde ²vigor -ris, a quo ³vigoro -sus -a -um et ⁴vigesco -cis.

U VI

¹VERUS -rior -simus, inde ²vere -ius -me et ³veritas -tis, ⁴verax -cior -mus, ⁵citer et verus componitur ⁶veridicus^[7] -a -um et ⁷verifico^[8] -as.

U VII

¹VERTO -is -ti -sum activum, inde ²vertex -cis, ³vertigo -nis, ⁴versus -sus -ui, a quo ⁵versificor -aris. Item a versu ⁶versiculus -li, ⁷versutus -a -um, a quo ⁸versutia -e et componitur ⁹versipellis idest fraudulentus et a supino versu ¹⁰verso -as -vi neutrum, quod componitur ¹¹conversor -aris et ¹²averso -as, ¹³versatilis -le et verto componitur ¹⁴adverto, ¹⁵revertor vel ¹⁶revertor, ¹⁷convertor, ¹⁸evertor, ¹⁹subverto, ²⁰diverto, a quo ²¹diversus -a -um, unde ²²diversitas et ²³diversorium et ²⁴diverticulum^[9] et ²⁵diversifico -as.

U VIII

¹VIGILO -as neutrum, inde per apocopen ²vigil -lis, a quo ³vigilia -e et componitur ⁴pervigil, ⁵invigil et vigilo^[10] componitur ⁶evigilo, ⁷pervigilo.

U IX

¹VEREOR -ris -tus sum veritum, a quo ²verecundus -a -um -ior -mus, inde ³verecundia et verecundus componitur ⁴inverecundus et vereor componitur ⁵revereor, inde ⁶reverentia. Item a verecundo ⁷verecundor aris.

U X

¹UTOR -ris usus sum deponens, a quo ²usus -sus -ui, inde ³usualis -le, ⁴liter adverbium, item ⁵utilis -lior -simus, ⁶liter -lius -me et ⁷utilitas et

[4] valitum] validum AB [5] -dior...invalidus] *om.* AB [6] invalesco] *om.* AB
 [7] veridicus] viridicus *post corr.* veredicus A viridicus B [8] verifico] verefico C
 [9] et diversorium et diverticulum] *mutato ordine* C [10] vigilo] vigo C

utilis componitur ⁸**inutilis**, -⁹**liter**^[11] adverbium et a supino usu, u in i et addita to, fit ¹⁰**usito** -as frequentativum et utor componitur ¹¹**abutor**, inde ¹²**abusivus** -a -um.

U XI

¹**VENOR** -aris -natus sum deponens, inde ²**venabulum** -li.

U XII

¹**VER**^[12] -ris, a quo ²**vernus** -a -um et ³**vernalis** et ⁴**verno** -as neutrum.

U XIII

¹**VALLO** -as -vi, a quo ²**vallum** -li et ³**vallabilis**.

U XIV

¹**URBS** -bis, a quo ²**urbanus** -a -um, inde ³**urbanicus** -ci et urbanus componitur ⁴**suburbanus**, a quo^[13] ⁵**suburbium** idest iuxta urbem.

U XV

¹**VERBERO** -as activum, inde ²**verbum** -bi, a quo ³**verbosus** -a -um et ⁴**verbositas** -tis, ⁵**verbalis** -le et verbum componitur ⁶**verbigena** idest verbo genitus et ⁷**adverbium** -bii idest iuxta verbum. Item a verbero ⁸**verber** -ris.

U XVI

¹**VESCOR** -ris facit preteritum pastus sum.

U XVII

¹**VETUS** -ris -rior -simus, a quo ²**vetustus** -tior -mus et ³**vetustas** -tis et ⁴**veteranus** -a -um et ⁵**veterator**. Item a vetere ⁶**vetero** -as, quod non est in usu, a quo ⁷**veterasco** et componitur ⁸**invetero**, ⁹**inveterasco**.

U XVIII

¹**VOLO** vis -ui neutrum anomalum et caret supinis, inde ²**voluntas**, a quo ³**voluntarius** -a -um, -⁴**rie** adverbium. Item a volo ⁵**voluptas** -tis, a quo ⁶**voluptuosus** -a -um, -⁷**ose** adverbium et volo componitur ⁸**nolo** non vis nolui et ⁹**malo** mavis malui idest magis volo.

[11] -liter] -lior A [12] ver] verris AB [13] suburbanus a quo] a lat. scrip. A om. C

U XIX

¹UNGUO unguis -xi unctum activum, a quo ²unctum -ti et ³unguentum -ti et ⁴unctura et unguo componitur ⁵inunguo, ⁶perunguo.

U XX

¹VENEROR -raris -tus sum commune, inde ²venerabilis -ior -simus et ³venustus -a -um et ⁴venerandus -a -um et ⁵venustas -tis.

U XXI

¹VANUS -a -um, inde ²vanitas -tis et ³vaneō -es, inde ⁴vanesco -cis, quod componitur ⁵evanesco, a quo ⁶evanidus -a -um. Ovidius *Metamorphoseon* in VI 'pectora que in tenuos abeunt evanida rivos' [14].

U XXII

¹VENIO -nis neutrum veni preteritum, inde componitur ²advenio -nis, a quo hic et hec ³advena et ⁴adventus -tus -ui et ⁵advento -as et ⁶adventicius -a -um, ⁷convenio, a quo ⁸conventus -tus -ui et ⁹conventiculum -li et ¹⁰conventio -nis, ¹¹pervenio, a quo ¹²perventus -tus -ui, ¹³invenio, a quo ¹⁴inventio -nis et ¹⁵inventicius -a -um, ¹⁶provenio, a quo ¹⁷proventus -tus -ui, ¹⁸evenio, a quo ¹⁹eventus -tus -ui.

U XXIII

¹VADO -is -ivi neutrum et caret supinis, inde ²vadum -di et vado componitur ³invado -si -sum, ⁴evado, ⁵pervado.

U XXIV

¹VARIUS -a -um, a quo ²vario -as activum, a quo ³varietas et ⁴variabilis, quod componitur ⁵invariabilis.

U XXV

¹VITIUM -ii, a quo ²vitiosus -a -um -sior -simus, a quo ³vitiositas -tis, ⁴ose adverbium et ⁵vitio -as activum, a quo ⁶vitiator -ris et ⁷vitiabilis.

U XXVI

¹URO uris ussi ustum activum, a quo ²ustio -nis et ³ustus -tus -ui et uro componitur ⁴aduro adussi, ⁵peruro, ⁶combuo, ⁷exuro.

[14] *Ov. Met.* V 435, 116 tenuos] tenues

U XXVII

¹VERU nomen indeclinabile, invenitur tamen in plurali veribus. Ovidius in VI 'inde exultat eius pars veribus strido'^[15] et a veru ²verutus -ti, idem quod veru. Lucanus in VIII 'cesaries compressa manu est, Pharioque veruto'^[16].

U XXVIII

¹VILIS -le -lior -simus, a quo ²vilitas -tis, ³liter -lius, ⁴e et ⁵vileo -es, quod non est in usu, a quo ⁶vilesco -cis, quod componitur ⁷advilesco et ⁸vilico -as, ⁹vilipendo -dis et cetera.

U XXIX

¹VITO -as activum, a quo ²vitabundus -a -um et ³vitabilis, quod componitur ⁴invitabilis et vito componitur ⁵devito, ⁶evito.

U XXX

Hic ¹VADIS idest obses, a quo ²vadimonium -nii et ³vadior -aris.

U XXXI

¹VICIS vicem vice et pluralis he vices dicimus, a quo secundum quosdam ²vicarius^[17] -ii et ³vicissim adverbium, ⁴vicissitudo -nis et componitur vicis ⁵invicem, ⁶adinvicem adverbia et ⁷vicedominus idest qui vicem domini agit.

U XXXII

¹VINCO -cis vici victum, a quo ²victor -ris, ³victrix in singulari numero communis generis, in plurali vero hi et he victrices et hec victricia. Lucanus in primo 'tollite iam pridem victricia, tollite, signa'^[18]. Item a victor ⁴victoria -e, a quo ⁵victoralis et ⁶Victorinus. Item a vinco ⁷victus -a -um, a quo ⁸victima -e et vinco componitur ⁹convinco, ¹⁰devinco.

U XXXIII

¹VINCIO -cis -civi vel vinxi^[19] vinctum activum, a quo ²vincibilis et ³vinculum -li, a quo per sincopam ⁴vinclum -cli.

[15] Ov. *Met.* VI 645-6, 144 pars inde cavis exsultat aenis,/ pars veribus stridunt

[16] Lucan. VIII 681, 218 [17] vicarius] vacarius B [18] Lucan. I 347, 12 [19] vinxi] vixi AB

U XXXIV

¹**VORO** -as neutrum, a quo ²**vorago** -nis omnis generis et ³**vorax** -cior -simus, ⁴**vorabilis** -le et voro componitur ⁵**devoro**, a quo ⁶**devorabilis**.

U XXXV

¹**VITIS** -tis, a quo ²**vinetum** -ti, t mutata in n causa euphonie. Item a vite ³**vinea** -e, inde ⁴**vinum**, a quo ⁵**vinosus** -a -um et ⁶**vinolentus** -a -um et ⁷**vinitor** -ris et a vino ⁸**villum** -li idest iners vinum.

U XXXVI

¹**UNUS** -a -um, a quo ²**unitas** -tis et ³**unio** -nis -nivi activum, ⁴**una** adverbium, ⁵**unicus** -a -um, a quo ⁶**unice** adverbium. Item ab uno ⁷**ullus** -a -um, a quo ⁸**usquam** adverbium locale et ullus componitur ⁹**nullus**, a quo ¹⁰**nusquam** et ¹¹**nullatenus** et componitur ¹²**annullo** -as neutrum. Item unus componitur ¹³**unanymis**, a quo ¹⁴**unanimiter** et ¹⁵**uniformis**, ¹⁶**unimodus**, ¹⁷**aduno** -as et cetera.

U XXXVII

¹**VIRUS** idest venenum, nomen indeclinabile quod declinabant antiqui virus -i, a quo ²**virosus** -a -um et ³**virolentus** -a -um, inde ⁴**virulentia** -e.

U XXXVIII

¹**VENENUM** -ni, a quo ²**venenosus** -a -um et ³**venenositas** -tis et ⁴**venenatus** -a -um et componitur venenum ⁵**veneficus** -a -um idest faciens venenum, a quo ⁶**veneficium**.

U XXXIX

¹**VISCERE** in singulari tantum numero dicitur ablativo; ab^[20] hoc viscere in plurali hec viscera horum viscerorum, a quo componitur ²**eviscer**-^[21] -as activum.

U XL

¹**VETO** -as -tavi vel -tui -titum activum.

U XLI

¹**VESPER** -ris sciendum est quod diversas habet declinationes, dicimus enim hic vesper -ris et hoc ²**vespere** indeclinabile et hoc ³**vesperum** -ri,

hec ⁴vespera -e que omnia plurale numerum habent et a vespere ⁵vesperinus -a -um et ⁶vespertinalis -le et hec ⁷vespere -arum, quod tantum pluraliter declinatur et pro ipso misterio psalmorum ponitur. Item a vespere ⁸vespertilio -nis et ⁹vespero -as, quod non est in usu, a quo ¹⁰vesperasco^[22]. Item a vespere ¹¹vesperus -ri idest stella que in vespere lucet, unde nomen accipitur.

U XLII

¹VISCUS -ci idest gluten, a quo ²viscosus -a -um et ³visco -as activum.

U XLIII

¹ULCISCOR -ris ultus sum deponens, inde ²ultor -ris, ³trix, ⁴ultio, ⁵ultus -a -um, quod componitur ⁶inultus.

U XLIV

¹VINDICO -as activum, inde ²vindex -cis, ³vindicta -te.

U XLV

¹VENDICO^[23] -as neutrum idest acquiro^[24].

U XLVI

Hic et hec ¹VATES -tis, a quo per compositionem ²vaticinor -aris, inde ³vaticinium -ii.

U XLVII

¹VERRO -is -ri neutrum et caret supinis.

U XLVIII

¹VELLO -is vulsi activum, quod componitur ²avello^[25] -si, ³revello, ⁴convello.

U XLIX

¹VENTUS -ti, a quo ²ventosus -a -um et ³ventositas -tis et ⁴vento -as, a quo ⁵ventilo -as, inde ⁶ventilabrum.

[22] vesperasco] *om.* C [23] vendico] vindico B [24] Pap. 364b Vendicare acquirere vel habere; vindicare vero ulcisci [25] avello] evello C

U L

¹**VOVEO** -es -vi votum activum, a quo ²votum -ti et ³votivus -a -um et componitur ⁴devoveo.

U LI

¹**VOMO** -is -vi neutrum, inde ²vomitum -tus -ui.

U LII

¹**VELUM** -li, inde ²vexillum -li, quod componitur ³vexillifer et a velo ⁴velo -as activum, a quo ⁵velamen -nis et ⁶velamentum -ti et velo componitur ⁷revelo.

U LIII

¹**VIBRO** -as activum, inde verbalia.

U LIV

¹**VENEO** -nis -ni vel -vi venum, litteraturam quidem neutram habet, sensum vero passivum et ideo neutrum passivum vocamus. Veneo neutrum idem sentit quod venditus sum, a cuius supino venum, addita to, fit ²venundo -as -dedi activum et a veneo^[26] ³venalis -le.

U LV

¹**VAPULO** -as idest verberor neutrum passivum quemadmodum veneo.

U LVI

¹**VOLVO** -vis -vi -lutum activum, inde ²volumen -nis et ³volubilis -le, ⁴liter. Item a volvo ⁵vertex -cis vel ⁶averto ut quibusdam placet et a supino volutu, u in o, fit ⁷volutus -as, inde ⁸volutabrum et volvo componitur ⁹revolvo, ¹⁰involveo, ¹¹pervolveo et cetera.

U LVII

¹**VEHO** -his -xi vectum activum, a quo ²vehiculum -li et componitur ³adveho, inde ⁴adventicius -a -um, ⁵deveho, ⁶proveho.

U LVIII

¹**VELOX** -cior -simus, inde ²velocitas, ³citer -cius -me.

[26] veneo] veneno B

U LIX

¹VIA -e, a quo ²viaticum et ³viator -ris omnis generis et ⁴vians -tis et via componitur ⁵bivium, ⁶trivium, ⁷quadrivium, ⁸avius, ⁹devius, a quo ¹⁰devio -as, ¹¹obvius -a -um, a quo ¹²obviam adverbium et ¹³obvio -as.

U LX

¹VACO -as -vi neutrum et regit semper dativum, dicimus enim tibi et a vaco derivatur ²vacillo -as idest titubo.

U LXI

¹ULULO -as -vi neutrum, a quo ²ululatus -tus -ui.

U LXII

¹VAFER idest sapiens.

U LXIII

¹VEREDARIUS, pharefrid^[27].

U LXIV

¹VIBEX -cis idest cicatrix que in dorso cum virgis fit.

U LXV

¹VULNUS -neris, inde ²vulnero -as activum et vulnus componitur ³vulnificus -a -um idest faciens vulnus.

U LXVI

¹ULCUS -ceris, inde ²ulcerosus -a -um.

U LXVII

¹UNIVERSUS -a -um, a quo ²universitas -tis et ³universalis -le ⁴liter.

U LXVIII

¹UNCIA -cie, inde ²unciola et componitur ³deunx -cis -ci idest decem unciarum. Iuvenalis in primo 'unciolam Proculcius habet, sed Gillo deuncem'^[28].

U LXIX

¹URGEO -es ursi activum et caret supinis.

U LXX

¹ULTRA prepositio vel adverbium locale et ponitur pro positivo et dicimus ultra ²ulterior, ³ultimus et ultimus componitur ⁴penultimus idest pene ultimus, quod componitur ⁵antepenultimus.

U LXXI

¹VARIX -cis idest vena originalis, inde ²varicosus -a -um.

U LXXII

Hic et hec ¹VULGUS -gi, inde ²vulgalis -le^[29], ³liter et ⁴vulgo -as activum, quod componitur ⁵divulgo -as neutrum^[30], ⁶pervulgo.

U LXXXIII

¹VILO -as activum, a quo ²violabilis -le, quod componitur ³inviolabilis, ⁴violentus -tior -tissimus, a quo ⁵violentia, ⁶enter^[31] -tius -me.

U LXXXIV

¹VOLO -as neutrum, a quo ²volatilis -le et ³volito -as, hic et hec ⁴volucris^[32] et hic^[33] ⁵volucer^[34], hec volucris^[35] hoc volucre^[36] pro veloci et^[37] volo componitur ⁶evolo, ⁷convolo, ⁸pervolo et cetera.

U LXXXV

¹VIS vim vi et pluraliter he vires harum virium et cetera, quod componitur ²vipera idest serpens quia vi parit. Mos enim est serpentium quod quando volunt coire, masculus serpens ponit caput in os femine serpentis, illa vero abscidit caput eius et absorbet venenum eius et sic concipit. Cum autem tempus pariendi advenerit in tantum cutis eius distenditur et inflatur quod pariendo crepatur et ideo dicitur vipera quasi vi pariens et a vipera ³vipereus -a -um et ⁴viperinus -a -um. Item a vi nomine ⁵vix adverbium qualitatis.

[29] vulgalis -le *sed cfr.* u 283: vulgare [30] -as neutrum] *om.* B [31] -enter] venter B [32] volucris] voluchris C [33] hic] *om.* B et hic et hic *scrip.* C [34] volucer] volucher C [35] volucris] voluchris C [36] volucre] voluchre C [37] et] *om.* C

U LXXVI

¹VIRGO -nis, a quo ²virguncula idest parva virgo et ³virginalis -le, ⁴virginalitas -⁵liter et ⁶virgineus -a -um et componitur virgo ⁷devirgino -as.

U LXXVII

¹VARRUS -ri idest anelus fustinus qui ponitur in recella^[38], inde ²varus quod ponitur pro curvo.

U LXXVIII

¹VASTUS -a -um, inde ²vastitas -tis et ³vasto -as componitur ⁴devastato -as -vi.

U LXXIX

¹VESTIO -is -vi activum, a quo ²vestis -tis et^[39] ³vestitus -tus -tui et ⁴vestimentum.

U LXXX

¹VAGOR -aris -tus sum, a quo ²vagus -a -um et^[40] componitur ³girovagus.

U LXXXI

¹VAGIO -gis -givi neutrum, a quo ²vagitus -tus -tui et ³vagibilis.

U LXXXII

¹UTER -tra -um, a quo ²ultro adverbium locale et componitur ³uterque utraque utrumque, a quo ⁴utrimque adverbium locale et ⁵utrobique. Item uter componitur ⁶alteruter -tra -um, [utrobique].

U LXXXIII

Hic et hec ¹UBER -ris -rior -rimus, a quo ²ubertas -tis et componitur ³exubero -ras, ⁴ubertim adverbium.

U LXXXIV

¹UBER -ris idest mamilla, neutri generis.

[38] *cfr.* Pap. V 363a Varus dicitur septum ad capiendas bestias ubi roetia ponuntur vel pallium varium [39] et] *om.* C [40] et] quod AB

U LXXXV

¹UMBRA -e, a quo ²umbraculum -li et ³umbro -as^[41] quod non est in usu et componitur ⁴obumbro -as, ⁵umbrosus -a -um^[42].

U LXXXVI

¹UNDA -e, a quo ²undosus -a -um et ³undo -as, quod componitur ⁴inundo -as, ⁵redundo -as^[43] et secundum quosdam ⁶abundo -as.

U LXXXVII

¹VAPORO -as neutrum, inde ²vapor -ris et ³vapidus -a -um, ⁴vapa -pe idest nullius saporis.

U LXXXVIII

¹VEXO -as activum.

U LXXXIX

¹VESTIGIUM -ii, a quo ²vestigo -as, quod componitur ³investigo -as, a quo ⁴investigabilis -le. Explicit^[44].

[41] umbro -as] *add.* unda -e a C [42] ombrosus -a -um] *om.* B [43] -as] *om.* B
 [44] explicit] *om.* C